

Kladno, 16. 12. 2018 – slavnostní bohoslužba k 100 let ČCE

Zamyšlení (Mt 16, 13 – 18)

Milí sourozenci v Kristu, zítra to bude přesně sto let od zasedání sněmu, který spojil dvě protestantské tradice, Kalvinisty a Luterány, a vznikla tak Českobratrská církev evangelická. Stalo se to v Praze, v Obecním domě, kde se dnes od 15:00 sejdou ke slavnosti nejen faráři a kurátoři naší církve. Tím končí rok trvajících oslavy a vstoupíme konečně do nového století ČCE.

Naše církev je stará jenom sto let. To je opravdu důvod k oslavě? Co to je vůbec založení církve? Doc. Zdeněk Susa při své poslední návštěvě Kladna měl trefnou poznámku. Pojmy vznik nebo založení církve jsou zavádějící. Nejenže helvetská a luterská tradice tady byly dříve, a ČCE je spíš fuze těchto dvou tradic, ale církev jako taková má déle trvajících existenci.

I náš kladenský sbor je starší než ČCE, v roce 2012 se tady připomnělo sto let sboru, a příští rok si připomeneme sto padesát let první evangelické bohoslužby na Kladně. I tohle je málo vzhledem k tomu, že reformace slavila loni pět set let, a církev jako taková trvá už dva tisíce let.

„Ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou církev.“ Tato slova existují už dva tisíce let. Pronesl je Pán, bez kterého si neumíme žádnou církev představit. A podle mě žádný člověk nemůže založit církev. Člověk může být služebníkem, skrze něhož působí sám Pán církve. Petr, zmocněn Duchem svatým, v den letnic, promluvil a zvěstoval Krista ukřižovaného a vzkříšeného. A tradice říká, že tehdy Kristova církev spatřila svět. Letnice není jen den seslání Ducha svatého, ale je to také den vzniku církve jako hnutí, jehož základy položil Ježíš, když povolal učedníky, učil je, a hlavně když přijal smrt na kříži jako oběť za vykoupení lidstva. Tento Ježíš poslal své učedníky, aby mu získávali nové učedníky. Křesťanství vzniklo jako hnutí, a to není nutně instituce. Postupem času (vlastně od samého začátku) se křesťané sdružovali a začali zakládat sbory.

Brzy do toho začaly mluvit zeměpisné a kulturní odlišnosti, potom politické a společenské rozdíly, a v neposlední řadě i lidský charakter. V pozadí toho všeho vznikají dogmata s pestrou, někdy až protichůdnou, interpretací biblického učení. Vznikaly různé církevní tradice, a vlastně různé církve.

A ta naše je ze dvou již zmíněných reformačních tradic. V roce 1918 nevznikla nová církev, ale jen spojení dvou tradic, které si začaly říkat ČCE. Byla to integrace, která zároveň znamenala dezintegraci. Českobratrství vznikající těsně po rozpadu Rakouskougurské říše spíš naznačuje, že minimálně nepočítá s německobratrstvím, ani se slovenskobratrstvím. Z tohoto pohledu ČCE není integrační církví, spíš se jen vymezila vůči jinému bratrství. Zakladatelé

měli velké ambice, předpokládali, že tímto osloví většinu Čechů a ČCE se stane nejvýznamnějším duchovním domovem Čechů.

Jaká je bilance prvního století existence ČCE? Jsme mimořádně menšinovou církví, i když se pyšníme prvenstvím mezi českými protestanty. Přesto, že si dějiny ČCE pamatují doby velkého přílivu členů, jako např. v době přístupového hnutí těsně po druhé světové válce, vcelku je větší odliv než příliv. Sekularizace roste nejen kvantitativně, ale i kvalitativně. A to tak, že dokonce si myslím, že má své silné zastoupení i v našich řadách. Naše lidovost je tak hluboká, že se mi někdy zdá, že ČCE je více lidová a méně křesťanská. Když mizí rozdíl mezi lidovostí a evangelictvím, neprohrává lidovost, ale to naše evangelictví.

Naše přílišná otevřenost dokáže přijmout a akceptovat i nekřesťanské prvky. Za to býváme kritizováni jinými křesťanskými tradicemi, i oprávněně. A tady znovu cituji Zdeňka Susu a jiné osobnosti naší církve, které varují před tendencí klást důraz na růst. A myslí se přitom růst kvantitativní a ne kvalitativní. Síla evangelictví je paradoxně v jeho pasivní misii, kdy nepřesvědčujeme lidi, aby se k nám přidali, nýbrž se otevíráme světu, dáváme o sobě vědět, jsme k dispozici, ukazujeme svou evangelickou tvář, a když někdo je tímto naším evangelictvím osloven a přidá se, přijímáme ho s otevřenou náručí.

S tímto počítali otcové zakladatelé, kteří se pak divili, že se lidé nepřidávají hromadně, jak předpokládali. Je to dobré, nebo špatné? Je to dobré, no, spíš v pořádku, pokud ti, kdo se nepřidali, se necítí být evangelíky, nejsou námi osloveni. Je to špatné, no, spíš škoda, pokud ti lidé nepřijali evangelium Ježíše Krista, které se káže i v naší církvi. Upřímně a nezištně děkujeme Bohu, pokud ti, kdo se k nám nepřidali, přesto našli duchovní domov v jiných církevních institucích. Ne každý, kdo nejde s námi, jde proti nám, že? Přece, v nebi bude velká radost nad každým hříšníkem, který činí pokání. A je to jedno, jestli činí pokání u nás nebo u sousedů.

My evangelíci se dokážeme radovat i za člověka, který činí pokání a udělá krok víry, i když nejde s námi, dokonce ani s jinými. To je ta lepší stránka naší lidovosti, která se projevuje mimo jiné tak, že když nás někdo žádá např. o svatbu nebo o jiný církevní obřad a není z církve, ale projeví upřímnost, že se mu přitom dostává něco od Pána Boha, neodmítneme ho a nedožadujeme, aby se k nám přidal. Neklademe církevní podmínky. Nemáme ani finanční nároky. Sloužíme, nekádrujeme. Zprostředkujeme každému Boží službu – a odvážně řečeno i požehnání – nezištně.

Samozřejmě v době, kdy církev skomírá a začíná být finančně nesoběstačná, ozývá se více hlasů volajících po růstu personálním, abychom byli zajištěni. Ale ruku na srdce, sestry a bratři, je to upřímné? Neklademe důraz na zvěstování evangelia, ale na to, abychom přinesli

do církve nové duše. Jsme motivováni snahou přežít. To je nebezpečné pojetí, které pomalu a jistě předělává, až skoro mění, českobratrsko-evangelickou teologii.

Chceme samozřejmě růst, ne proto, abychom přežili, ale proto, že jsme Kristova církev. Přežití církve nezávisí na nás. Ale šíření evangelia je naším úkolem. Úkolem nás všech v duchu všeobecného kněžství. Nestačí zdůrazňovat svoje presbyterní zřízení, jenom když se nám to hodí, a jindy zůstáváme v pozadí a ukazujeme na staršovstva a faráře, ať makají. Evangelická misie má mnoho chapadel, mohu-li to takto říct. Ta misie možná potřebuje reformu. Musíme si klást otázky, jak děláme misii, a jestli ji nemůžeme udělat ještě jinak? A to pod heslem „semper reformandum“ (trvale se reformující). Nikoliv pod tlakem potřeby růstu.

Vedle toho si můžeme klást otázky, zda nepotřebujeme trochu překopat svoje evangelické zásady, zda se nechceme chovat tak, abychom byli pro většinu přijatelnější. Jsme toho schopní, aniž bychom ztratili to, co z nás dělá evangelíky? Některé zvláštnosti můžeme přijmout. Proč nemohou být mezi námi tací, kteří chtějí chválit Boha ve stoje tancem a se zvednutýma rukama? Těm mi říkáme fanatici, a oni nám říkají ospalí a nezapálení pro víru. Párkrát se ukážou na našich bohoslužbách, udělají si o nás názor, usínají při zpěvu a kázání, a jdou hledat jinam. Přitom takoví mohou naši církev i oživit. Samozřejmě, pokud nezačnou rozkopávat další naše zásady, které vycházejí z našeho přesvědčení, že nám není z evangelia dáno, abychom lidi soudili. Litujeme rozvodů, ale neexkomunikujeme rozvedené, přijímáme lidi preferující stejné pohlaví, protože i oni jsou pod Boží milostí. Přijímáme alkoholiky a chceme je vést k poznání Boha a jeho osvobozující moc. Přijímáme jedince s různými pokleslými životními příběhy, aniž bychom jim dělali dusno, protože: „*kdo je bez hříchu, první hod'te kamenem.*“ Takové postoje dělá z nás méně atraktivní, ale pevně věřím, že to není úlet, nýbrž postoj silně zakotvený v evangeliu, které přináší spásu z milosti skrze víru, jak zjistili reformátoři.

„*Ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou církev.*“ Ježíš neříká Petrovi, aby zbudoval jeho církev, a vůbec ne svými lidskými postoji. Církev zbuduje sám Ježíš. Co to znamená? Znamená to, že to hlavní, co potřebujeme k zbudování církve, je být ve službách Ježíše Krista. Je nechat se vést Ježíšem, aby skrze nás konal budovatelské dílo.

To neznamená pasivitu. Neznamená, že budeme jenom čekat. Máme být jako Petr, skalou. Máme se nabízet ke službě, aby nás Ježíš použil. Bud'me skalami, na kterých Ježíš bude dále budovat svou církev. Máme zvěstovat evangelium, máme dávat svědectví o Ježíšovi, ale víra sama je Boží dar. Máme zasévat semena Božího království, žít evangeliem slovy i činy, ale růst je dar Boží. Když se budeme snažit budovat církev polidsku, skončíme u pouhé kvantity bez kvality. Vedeme a nesoudíme, protože soud je dílem spravedlivého Boha na konci času.

Když jsme s kolegy z výboru Spolku evangelických kazatelů hledali loni na jaře téma pro letošní farářský kurz, který proběhl v lednu, napadl a zaujal nás téma „Jak se dělá sbor“. Pozvali jsme různé odborníky, ale žádný nám nedal jasnou odpověď na otázku, jak se dělá sbor nebo církev. Již první přednáška o tom, „Jak se dělá Izrael“ ukázala, že Izrael jako vyvolený lid, je vlastně dílo Boží. Mojžiš byl vůdcem, ale nevytvořil Izrael, jen zprostředkoval a konal, co mu Bůh nařizoval. A Izrael jako předobraz církve ukazuje, jak se dělá církev: nasloucháním Bohu, službou Bohu a lidem, zprostředkováním evangelia.

Přímluvy (se zpěvem Veni Sancte Spiritus)

Bože, myslíme na křesťany po celém světě, aby svým životem ti uměli vzdávat čest, k tomu ať nám pomáhá Duch svatý. Proto za ně prosíme - **Veni Sancte Spiritus!**

Myslíme na ty, kdo jsou pronásledováni, kdo jsou oslabováni těžkostmi života a jsou v pokušení opustit cestu víry. Dej jim sílu. Proto za ně prosíme: **Veni Sancte Spiritus!**

Myslíme na nemocné na nemocničních lůžkách a doma, kteří mají bolesti a jiná trápení. Myslíme na lékaře a pečovatele. Všem dej naději a sílu. Proto za ně prosíme: **Veni Sancte Spiritus!**

Myslíme na všechny, kdo jsou v tomto předvánočním čase opuštění a osamělí, kdo nemají důvod k radosti, ztrácejí naději. Buď jim nablízku a potěš je. Proto za ně prosíme: **Veni Sancte Spiritus!**

Myslíme na všechny, kdo by rádi slavili Vánoce, ale nemají dost prostředků. Otevři jim možnosti i skrze druhé, dej všem poznat, že největším darem je tvůj Syn Ježíš. Proto za ně prosíme: **Veni Sancte Spiritus!**

Prosíme za naši církev, aby byla domovem všech, kdo hledají tvůj otcovský dotek. Dej, abychom hledali nejprve tvoje království, abychom věděli, na čem nejvíce záleží. Proto tě za to prosíme: **Veni Sancte Spiritus!**

Myslíme na náš sbor, aby všichni naši členové zde mohli nalézt přijetí, a aby mohli uplatnit svoje obdarování. Dej, abychom si uměli cenit toho, čím každý může přispět do budování společného díla evangelia. Proto tě prosíme: **Veni Sancte Spiritus!**

Myslíme na představitele všech církví, dej, aby hledali cestu k dialogu a společné oslavě tvého jména. Dej jim moudrost a sílu k službě. Nám všem dej, abychom budovali jednotu jako děti společného nebeského Otce. Proto tě prosíme: **Veni Sancte Spiritus!**

Duchu svatý, ved' Kristovu církev, dej, abychom žili z víry a naděje. Otče, slyš naše společné volání, jak nás učil tvůj Syn: Otče... Amen!

Leonardo Teca, Kladno 2018